

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ №1

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМУНІКАЦІЯ У СФЕРІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП ОК 14

Мова навчання: українська

Розробник:

ЧОРНОУС Оксана, доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
факультету № 1 ДонДУВС, к.філол.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №1 ДонДУВС
Протокол № 13 від 04 червня 2024 року

Завідувач кафедри

Анжела ГЕЛЬБАК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право «04» червня 2024 р.

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3/90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	14 годин	8 годин
Семінарські:	6 годин	2 годин
Практичні:	10 годин	6 годин
Самостійна робота:	60 годин	74 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи	1:2	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: підготовка фахівців, які, керуючись принципом верховенства права, здатні професійно застосовувати на практиці здобуті загальнонаукові та юридичні знання, вільно орієнтуватися у правових інститутах базових галузей права; формувати та розвивати компетентності, необхідних для розуміння природи, функцій та системи права, а також механізму правового регулювання суспільних відносин у сфері гендерної рівності.

Завдання: формування розуміння в здобувачів і здобувачок вищої освіти суті та завдань державної гендерної політики; набуття здобувачами та здобувачками навичок ефективної комунікації з колегами, громадянами, представниками державних органів; формування навичок використання комунікативних технологій та здатності усвідомлення гендерних питань, проблем, уміння цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни: «Українська мова за професійним спрямуванням», «Соціологія»; **постреквізити:** компетентності, сформовані під час її вивчення, надалі будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін: «Адвокатура України», «Кримінальний процес».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 2	ПРН 6	ПРН 24
знати сутність концепції гендерної рівності, концепцію гендерної рівності, її специфіку	+		+
знати нормативно-правові засоби забезпечення гендерної рівності в Україні та міжнародному праві	+		+
поняття комунікації, її функції, види, форми, рівні, гендерні стилі спілкування		+	+
знати сутність гендерних ролей і гендерних стереотипів, їх види та причини формування, стратегії подолання			+
знати поняття, зміст і принципи гендерно чутливої комунікації	+		+
знати поняття конфлікту, його структуру та динаміку, типи комунікативної поведінки в гендерному аспекті, маніпулятивні стратегії та техніки деескалації		+	+
уміти коректно застосовувати гендерну термінологію в юридичному мовленні та аналізі ситуацій	+	+	+
уміти аналізувати аргументи щодо проблем гендерної рівності, визначати їх сильні та слабкі сторони		+	+
уміти розпізнавати прояви гендерних ролей і стереотипів у професійній, публічній та правовій комунікації			+
уміти розпізнавати прояви гендерної нерівності та конфліктів у юридичному середовищі, визначати їх причини	+	+	+
уміти обирати та застосовувати конструктивні стратегії подолання гендерних стереотипів і конфліктів у професійній діяльності		+	+
уміти застосовувати принципи гендерно чутливої мови й комунікації в усному та письмовому професійному спілкуванні	+	+	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичні	сам. раб		лекції	семінар.	практичні	сам. раб
1	2	3	4	5	8	9	10	11	12	15
Тема 1. Комунікація як основний чинник соціальної взаємодії у сфері гендерної рівності	14	2	2	-	10	14	2	2	-	10
Тема 2. Види комунікацій у сфері гендерної рівності	18	2	2	2	12	14	2	-	-	12
Тема 3. Рівні комунікацій у сфері гендерної рівності	16	2	2	2	10	14	-	-	-	14
Тема 4. Соціально-психологічний аналіз гендерних стереотипів та гендерних ролей	16	2	-	2	12	16	2	-	2	12
Тема 5. Гендерні особливості спілкування	12	4		2	6	14	-	-	2	12
Тема 6. Гендерні конфлікти в міжособистісному спілкуванні	14	2		2	10	16	2	-	2	12
Усього годин	90	14	6	10	60	90	8	2	6	74

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Комунікація як основний чинник соціальної взаємодії у сфері гендерної рівності. Поняття про комунікацію, її основні функції. Види, форми, рівні комунікації. Перцептивна, комунікативна (інформаційна) і інтерактивна функції та сторони спілкування. Вербальне й невербальне спілкування.

Тема 2. Види комунікацій у сфері гендерної рівності. Основні підходи до розуміння гендерної термінології. Концепція гендерної рівності, її основні компоненти. Практики та підходи до реалізації гендерної рівності. Нормативно-правові засоби гендерної рівності. Концепція комунікації у сфері гендерної рівності. Комунікативні стратегії просування гендерної рівності.

Тема 3. Рівні комунікацій у сфері гендерної рівності. Міжособистісна комунікація. Комунікація в малих групах. Специфіка масової комунікації з урахуванням гендерного аспекту. Поняття гендерно чутливої комунікації. Принципи гендерно чутливої комунікації. Гендерно чутлива комунікація у гуманітарному реагуванні.

Тема 4. Соціально-психологічний аналіз гендерних стереотипів та гендерних ролей. Гендерна роль. Культурні та соціальні норми. Власні назви людей як відображення гендерних ролей. Гендерний стереотип: поняття, структура, зміст, властивості, види. Причини формування та історична мінливість гендерних стереотипів. Мовне вираження гендерних стереотипів. Спростування/трансформація гендерних стереотипів.

Тема 5. Гендерні особливості спілкування. Гендерні стилі спілкування. Поняття гендерно чутливої мови та принципи її застосування. Основні стратегії застосування гендерно чутливої мови. Мовні аспекти творення та вживання фемінітивів. Мовний сексизм, його види, нейтралізація. Словники з гендерної тематики.

Тема 6. Гендерні конфлікти в міжособистісному спілкуванні. Поняття конфлікту, структура та динаміка. Біологічне, психологічне та соціальне підґрунтя гендерного конфлікту. Усвідомлення особистістю змісту гендерних ролей, конфліктів і проблем. Типи комунікативної поведінки: гендерний аспект. Маніпулятивні стратегії. Техніки деескалації через вербальні та невербальні засоби (активне слухання, «я-повідомлення» тощо).

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські заняття	Самостійна робота	Залік
	40	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 8 =$$

поточна успішність (кількість балів)

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські заняття	Самостійна робота	Залік
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр}} * 4 =$$

При оцінюванні заліку на застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання;

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок;

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації;

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Практичне завдання: вважається виконаним і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно виконав/виконала завдання, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно виконав/виконала завдання, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але допустив/допустила незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені питання чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти неправильно виконав/виконала завдання.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибоке опрацювання теми (наявність достатньої кількості джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані правильно з певною кількістю суттєвих помилок.
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу або здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач або здобувачка повинен (а) повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Забезпечення гендерної рівності: проблеми теорії та практики: наукове видання / за ред. Н. Камінської. Київ, 2022. 160 с.

2. Кучерган Є. В. Комунікація у сфері гендерної рівності (конспекти лекцій, електронне видання) : конспекти лекцій. Кривий Ріг : Криворізький навчально-науковий інститут, 2024. 143 с.

3. Методичні рекомендації з інтеграції гендерних підходів у систему підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони України / О. Волобуєва,

А. В'яткіна, С. Ганаба та ін. Київ : ФОП Клименко Ю. Я., 2021. 292 с.

4. Формування комунікативної компетентності поліцейського у сфері гендерної рівності: Науково-практичні рекомендації / Т. В. Кононенко та ін.; за заг. ред. С. С. Вітвицького. Київ : Алерта, 2023. 134 с.

5. Чуйко О. М., Куравська Н. В. Гендер і кар'єра : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2019. 364 с.

Додаткові

1. Акбаш К. С., Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Методичні рекомендації до проведення літньої школи «Тренінг з гендерної рівності» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Кропивницький : ЦДУ імені В. Винниченка, 2023. 67 с.

2. Акбаш К. С., Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я. Теоретико-прикладні основи гендерних досліджень : навч. посіб. Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2019. 340 с.

3. Акімова Н., Чорноус О., Варнавська І., Акімова А., Акімова А. Психологічні особливості розуміння назви бренду у формі різних варіантів чоловічого та жіночого імен. *Psycholinguistics*. 2024. № 36 (1). С. 6–41.

4. Бутинська Р. Харасмент як вид гендерної дискримінації у сфері праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. № 80. Т. 1. С. 283–288. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.1.41>

5. Гендерна педагогіка : хрестоматія / за ред. В. Гайденко. Суми : Університетська книга, 2019. 313 с.

6. Гендерні студії: база тестових завдань з дисциплін спеціалізації: навчальний посібник / за ред. І. В. Лупан. Кропивницький : Видавець – Лисенко В. Ф., 2019. 144 с.

7. Гендерна політика в нормативно-правових документах / за заг. ред. К. Б. Левченко. Київ, 2020. 186 с.

8. Желіба О. В. Освіта і гендер: навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 256 с.

9. Задосенко К. О. Удосконалення організаційного механізму формування і реалізації гендерної політики в Україні. *Публічне адміністрування : теорія та практика*. 2019. Вип. 1(21). С. 1–15.

10. Кисильова К. Проблематика гендерних стереотипів сучасного суспільства: питання теорії і практики. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Право»*. 2023. Вип. 14. С. 238–243. <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-14-238-243>

11. Ковальська Н. М. Державна політика гендерної рівності та її міжнародне врегулювання. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2024. № 2 (89). С. 297–302. <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2024.2.43>

12. Коханова О., Бурячок Є. Гендерні стереотипи: сутність, види та впливна самореалізацію жінок різного віку. *Педагогічна освіта: теорія і*

практика. *Психологія. Педагогіка*. 2023. № 39 (1). С. 87–93. URL: <https://www.pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/367/455>

13. Литвинчук О. В. Імплементация в українське законодавство міжнародних стандартів щодо питань гендерної рівності. *Society and Security*. 2023. № 1 (1). С. 75–80. [https://doi.org/10.26642/sas-2023-1\(1\)-75-80](https://doi.org/10.26642/sas-2023-1(1)-75-80)

14. Маркова Н. В. Сучасні тенденції розвитку гендерної освіти в Україні. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2019. № 1(1). С. 204–214.

15. Марценюк Т. Гендерна рівність та недискримінація на практиці. Київ : КОМОРА, 2021. 176 с.

16. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень : словник-довідник. Київ : Логос, 2020. 239 с.

17. Поляруш С. І. Протидія гендерній дискримінації: здобутки та проблеми в Україні. *Наукові записки. Серія : Право*. 2024. № 16. С. 23–27. <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2024-16-23-27>

18. Пономаренко Т., Василенко Т. Гендерна комунікація: виклики і перспективи. *Вісник науки та освіти. Серія «Філологія»*. 2024. № 5 (23). С. 445–458. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5\(23\)-445-458](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-5(23)-445-458)

19. Посібник для державних службовців щодо інструментів впровадження гендерного підходу : посібник / М. М. Бабак, С. В. Гаращенко, О. В. Зайцева. Київ, 2021. 80 с.

20. Словник Європейського інституту з гендерної рівності / Європ. ін-т із гендерної рівності (ЄІГР) ; пер. М. Бабак, О. Давліканової, М. Дмитрієвої та ін. Київ : Вістка, 2021. 170 с.

21. Соколовська Н. В. Прояви гендерної нерівності в світі. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Вип. 1 (54). С. 21–25. <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2024.4>

22. Солодовник Т. О., Богдан Ж. Б., Серета Н. В. Гендерні відмінності особистісних характеристик віртуального спілкування молоді студентського віку. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2019. № 3. С. 110–121.

23. Тягнирядно Є. Особливості гендерного спілкування у сфері діяльності поліції. *Folium*. 2023. С. 164–169. <https://doi.org/10.32782/folium/2023.3.24>

24. Філіпенко Л. Роль штучного інтелекту у формуванні гендерних стереотипів сучасного суспільства. *Науково-теоретичний альманах «Грані»*. 2024. Т. 27 (2). С. 85–92. <https://doi.org/10.15421/172435>

25. Фулей Т. І. Вплив гендерної компетентності судді на забезпечення рівного доступу до правосуддя. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія «Право»*. 2023. Вип. 75. Ч. 3. С. 107–117. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.75.3.18>

26. Чорноус О. В. Варіювання української антропонімної формули. *Записки з українського мовознавства*. 2022. № 29. С. 137–148.

27. Чорноус О. В. Проблемні питання семантики власних назв. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 35(6). С. 116–122.

28. Щотка О. П. Гендерна психологія : навч. посібник. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 358 с.

29. Юровська Г., Жданкіна Л. Людська гідність і гендерна рівність: конституційні метаморфози. *Вісник Конституційного Суду України*. 2021. № 1. С. 106–119.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 14 (з наступними змінами та доповненнями).

2. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин : Декларація від 18.12.1992. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318#Text

3. Європейська соціальна хартія (переглянута) : Хартія від 03.05.1996. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text

4. Загальна декларація прав людини : Декларація від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

5. Конвенція Міжнародної організації праці №156 про рівне ставлення і рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками : Конвенція від 23.06.1981. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_010#Text

6. Конвенція Міжнародної організація праці № 100 про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності : Конвенція від 29.06.1951. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002#Text

7. Конвенція про боротьбу з торгівлею з людьми і з експлуатацією проституції третіми особами : Конвенція від 02.12.1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_162#Text

8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

9. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція від 18.12.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text

10. Конвенція про права осіб з інвалідністю : Конвенція від 13.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

11. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) : Конвенція від 11.05.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text

12. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми : Конвенція від 16.05.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text

13. Методичні рекомендації з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів : Наказ Міністерства юстиції України від 27.11.2018 № 3719/5. URL:

<https://ips.ligazakon.net/document/MUS31033>

14. Міжнародна Конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації : Конвенція від 21.12.1965. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text

15. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : Міжнародний документ від 16.12.1966. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

16. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : Пакт від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

17. Пекінська декларація : Декларація від 15.09.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text

18. Питання проведення гендерно-правової експертизи : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2018 № 997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-%D0%BF#Text>

19. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

20. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. *Офіційний вісник України*. 2019. № 41. Ст. 1422.

21. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

22. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

23. Про затвердження Методичних рекомендацій з використання гендерно чутливої мови в системі Міністерства оборони України : Наказ Міноборони України від 13.04.2024 № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0236322-24#Text>

24. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

25. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80#Text>

26. Про схвалення Концепції комунікації у сфері гендерної рівності : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1128-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2020-%D1%80#Text>

27. Рамкова конвенція про захист національних меншин : Конвенція від 01.02.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_055#Text

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL:

<https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=1729>

2. Національна комісія зі стандартів державної мови.

URL: <https://mova.gov.ua/diyalnist-i-proyekti/termini>

3. Словники України. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>

4. Офіційний портал Верховної Ради України.

URL: <https://www.rada.gov.ua/>

5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <https://www.nau.ua>